

Zondag 22 oktober 2023, 29e zondag door het jaar

INLEIDING

De Farizeeën bedenken een plan om Jezus in de val te lokken. Hun leerlingen en de Herodianen gaan naar Jezus toe met een strikvraag: Mag een gezagsgetrouwe jood belasting betalen aan de keizer? Mag hij dat doen met munten die met een beeltenis van de keizer als god zijn geslagen? En het opschrift: Tiberius, zoon van de goddelijke Augustus. Woorden die een mens verheffen tot God. Een grotere vloek is in joodse oren niet denkbaar. Jezus antwoordt: Geef aan de keizer wat de keizer toekomt. Geef aan God wat God toekomt. Wat wil ik, wat wilt u aan God geven? Deze vraag heeft me de laatste weken beziggehouden. Een rabbi zei ooit: Het idee om iets aan God te geven is absurd. Alles wat we hebben, is van Hem. Als je God iets aanbiedt, is het altijd een sigaar uit eigen doos. Helemaal mee eens. Toch wil ik in de overweging een poging wagen deze vraag te beantwoorden.

EERSTE LEZING: Jes.45,1.4-6

Zo spreekt de Heer
tot Cyrus, zijn gezalfde,
die Hij bij zijn rechterhand heeft genomen
om de volkeren voor hem neer te werpen,
om koningen de gordels van de lenden te trekken,
om deuren voor hem open te stoten
en geen poort gesloten te laten:
"Het was omwille van mijn dienaar Jakob
en om Israël, mijn uitverkorene,
dat Ik u bij uw naam heb geroepen
en u een eretitel heb gegeven,
alhoewel gij Mij niet kende.
Ik ben de Heer, en niemand anders!
Buiten Mij is er geen God.
Ik heb u omgord zonder dat gij Mij kende,
zodat allen het nu kunnen weten,
die van het oosten en die van het westen:
Ik ben de Heer, en niemand anders!"

TWEEDE LEZING: Uit het evangelie volgens Mt.22,15-22

In die tijd maakten de Farizeeën een plan om Jezus in de val te laten lopen. Ze hoopten dat hij iets strafbaars zou zeggen. Ze stuurden een paar van hun leerlingen naar Jezus toe. Samen met een aantal Herodianen met de vraag: "Meester, wij weten dat u oprecht bent en de weg van God in alle oprechtheid onderricht. Wij weten dat u zich aan niemand iets gelegen laat liggen. U kijkt immers niemand naar de ogen. Zeg ons daarom wat u vindt: Is het toegestaan de keizer belasting te betalen of niet? Maar Jezus doorzag hun valsheid en zei: "Waarom probeert gij mij te vangen, gij huichelaars? Laat mij die belastingmunt eens zien." Ze reikten hem een denarie aan. Hij vroeg hun: "Van wie is deze afbeelding? Van wie is het opschrift?" Ze antwoordden: "Van de keizer." Daarop sprak hij tot hen: "Geef dan wat van de keizer is aan de keizer. En geef aan God wat aan God toekomt." Toen zij dit hoorden, stonden zij verwonderd; zij lieten hem met rust en gingen heen.

OVERWEGING

De Farizeeën kwamen samen om na te denken over de vraag: Hoe lokken we Jezus in de val? Jezus nam steeds feller stelling tegen hen. "Tollenaars en hoeren gaan eerder dan jullie het RG binnen." Dit zette kwaad bloed. De Farizeeën verzinnen een list. Het vuile werk laten ze opknappen door hun leerlingen en de Herodianen. Normaal elkaars vijand, maar nu hebben ze mekaar nodig om Jezus een gevaarlijke uitspraak te ontlokken. De Herodianen zijn aanhangers van Herodes, die een stroman is van de Romeinse bezetter. Ze hebben geen bezwaar tegen de belasting voor de keizer. Voor de Farizeeën is deze belasting een gruwel. Is God verraden en meeheulen met de bezetter. Eerst smeren zij Jezus wat stroop om de mond en dan komt de strikvraag: Is het geoorloofd belasting te betalen aan de keizer met een munt die met een beeltenis van de keizer als god is geslagen? Zegt Jezus 'ja', dan is hij verdacht bij degenen die de Romeinen verafschuwen en schaart hij zich aan de kant van de onderdrukker. Zegt hij 'nee' dan roept hij op tot verzet en kunnen ze hem aangeven bij de Romeinen. Een slimme zet dus. "Toon mij zo'n munt", zegt Jezus. En kijk, ze hebben die zelf op zak, al gaat het tegen hun principes in. Vandaar dat hij hun huichelaars noemt. Dan antwoordt hij: "De munt met de afdruk van de keizer-dat mag naar Rome toe". Het lijkt dat Jezus aanvaardt dat je belasting betaalt aan de keizer. De mannen die hem in de val wilden lokken, zullen bedremmeld hebben gekeken. Hiermee konden ze niet terugkomen bij hun opdrachtgevers. Opnieuw nam Jezus het woord: "Geef aan God wat God toekomt." Jezus ziet de keizer niet als een god! Moet je aan de keizer offeren als aan een God? Hiertegen verzet deze uitspraak zich. God zit niet op de troon van de keizer. God leeft in het hart van ieder mens. Waar de beeltenis van God op staat, dat is van God!

"Geef aan God wat God toekomt." Wat wilt u aan God geven? Wat komt volgens u God toe? Wat wil ik aan God geven? Tijd! Tijd om te luisteren naar Gods Stem in mijn hart. Tijd om diep tot in al mijn vezels te laten doordringen: Dat ik, wij het Leven ontvangen uit handen van een Mysterieuze Gever. Dat wij hier te gast zijn in een Leven dat niet van ons is. Dit besef doet me soms verwonderd zijn en dankbaar voor alles wat me zomaar is geschonken: Ogen om mee te zien; een hart met liefde; de warmte van de zon; trouwe vrienden; hele beste ouders. Jaren heb ik dit niet beseft. Het was allemaal heel vanzelfsprekend. Net zoals ik vroeger niet beseftte hoe mijn vader en moeder voor mij, voor ons zwoegden en zorgden. Pas toen ik in Heerlen op kamers ging, drong dit tot me door.

Ik voelde toen ook dankbaarheid en bewondering. En wilde hun daar iets voor teruggeven. Waar ze blij van zouden worden. Dat voel ik nu ook vaak naar u, God: U iets willen teruggeven waar U vreugde aan beleeft. Wat zou dat kunnen zijn? Misschien bent u precies als mijn moeder. Jullie beiden verlangen intens dat al jullie kinderen in vrede leven met elkaar. Allemaal. Wat zult u lijden nu. Ik maak u blij als ik help als een zoon of dochter van u ziek, hongerig, naakt, stervend, gevangen of vluchtend is. En ook als ik mijn innerlijk huiswerk doe: Oog hebben voor de balk in mijn oog. Dat ik leer de meest nare en duivelse kanten in me lief te hebben en te overwinnen. Lijkt u dat wat? Als ik geniet van alle schoonheid om me heen. En met vreugde, zoals Prediker zegt, mijn boterham eet en met een vrolijk hart wijn drink. Dat wij, dat al uw kinderen in vrijheid leven. Dat we ons bevrijden uit de klauwen van mensen die ons willen knechten of breken. Ook als je dit in de op je werk, in de kerk, thuis of in jezelf tegenkomt. En tot slot-Volgens mij daagt u iedere zoon of dochter uit tot een volstrekt persoonlijk antwoord. Ieder kind krijgt daartoe alle ruimte. Want u aanvaardt en bemint iedereen zoals hij of zij is. Amen.

VREDESWENS

Een man had twee zonen. Toen hij stierf erfden beide zonen de helft van zijn land. De ene zoon was arm en had een vrouw en zeven kinderen. De ander was rijk en kinderloos. 's Nachts lag de rijke er wakker van dat zijn broer aan de helft van het land niet genoeg had voor zijn gezin. Ook de arme zoon lag wakker en dacht: Mijn broer is eenzaam. Hij heeft geen vrouw en kinderen. Ik moet iets voor hem doen. Beiden stonden op en gingen naar het land om nog voor het licht zou worden de grenspalen zo te verplaatsen dat ze een stuk van hun eigen land voegden bij dat van de ander. Bij het aanbreken van de dag ontmoetten ze elkaar daar bij die grenspalen. Op die plaats, zo zegt dit joodse verhaal, zal vrede ontstaan.

Wensen wij elkaar de vrede toe.